

Egy lépéssel a legműveltebb államok előtt

Százhuszonöt éves az ELTE Trefort Ágoston Gyakorlóiskola

„Közintelligencia, egyedüli lóságos erő; ennél előbbi nagyobb hatalom nincs; s a lehető legnagyobb magasra fejteni, legszentebb hazai kötelességünk; – mert annál jobb jót nem tehetünk hanknak” – Széchenyi István gondolata ez, s kevés magyar rmánypolitikust ismerünk, aki annyira megfogadta volna, nt Trefort Ágoston. A magyar ltúrának és művelődésnek inte nincs olyan területe, mely lendült volna fel vallás- és zoktatásügyi minisztersége jén. Trefort Ágoston nevéhez zódik például a Zeneakadé- a, a festészeti mesteriskola, bb új múzeum alapítása, mű- lélékek restaurálása, de legfő- ppen a magyarországi köz- és lsőoktatás európai színvonalra elése. Népiskolák százait, yeltemi épületek egész sorát ítette fel. Ő, illetve Pauler vadar alapította a Magyar Ki- lyi Tanárképző Intézet Gyar- rló Főgimnáziumát is, a ma a vét viselő, az Eötvös Loránd idományegyetemhez tartozó refort Ágoston Gyakorlógim- iziumot, amely ebben a tanév- n ünnepli százhuszonöt éves nnállását.

Az évforduló alkalmából nteken délután az ELTE aulá- ban emléküléssel kezdődött el iskola jubileumi rendezvény- rozata. Az ülésen az egykori ák, Kosáry Domokos, vala- int a volt igazgató, Honti Má-

ria előadása mellett Klingham- mer István, az ELTE rektorhe- lyettese a gyakorlóiskola sze- repéről beszélt az egyetemi kép- zésben, Mann Miklós történész pedig Trefort Ágostonra és ko- rára emlékezett.

A mai Trefort – mert min- denki csak így emlegeti – létre- jöttét az ELTE-hez kapcsolt tanárképző intézet alapítása előzte meg, amelyben Eötvös Józsefnek volt kiemelkedő sze- repe. A gyakorlóiskola a tanár- képző intézet pedagógiai szak- osztályából nőtt ki, első igazga- tója a klasszika-filológus Bartal Antal volt. Önálló épülettel másfél évtizedig nem rendelke- zett. Trefort Ágoston miniszter 1874. évi reformja után vált az iskola a középiskolai tanárkép- zés szolgálatában álló, szerveze- tileg önálló, Bobula János által tervezett saját, korszerű épület- tel rendelkező intézménnyé, s mint ilyen, teljesen újszerű volt nemcsak a korabeli Magyaror- szágon, hanem egész Európá- ban. Beöthy Zsolt irodalomtörté- nész így írt erről a millennium idején: „Közoktatásügyi alkotá- saink között a gyakorlógimná- zium teljesen eredeti, mellyel a legműveltebb államokat is meg- előztük, és külföldön nemcsak mély érdeklődést keltettünk, ha- nem meleg elismerést szerez- tünk.” A gyakorlóiskola meg- születésében alapvető szerepe volt Kármán Mórnak, az általa kidolgozott szervezeti javaslat

az intézmény magna chartájának tekinthető. Igényes, intellektuá- lis légkörben működő mintais- kolát kívánt létrehozni, amely hatással lehet a többi gimná- ziumra is, és ez sikerült neki. Az intézmény szellemi életének lendülete hamar magával ragad- ta az ifjú tanárjelölteket. Tanít- ott itt Nagy László, Arany Dá- niel, Beke Manó, Kodály Zoltán, Gombocz Zoltán, tanult itt Heim Pál, Kármán Tódor, Kandó Kál- mán, Waldbauer Imre. A szá- zadforduló idején már alig volt olyan jelentős állami vagy fele- kezeti középiskola Magyaror- szágon, amelynek neves peda- gógusai korábban ne kerültek volna kapcsolatba a gyakorlóis- kolával, amely több mint hatvan éven át példa nélküli intézmény maradt hazánkban. Újabb gyar- korlóiskolák alapítása csak a harmincas évektől kezdődött meg néhány vidéki egyetemi vá- rosban.

A húszas években a gyakor- lóiskolában jelentősen megnőtt a tanárjelöltek létszáma, ezért a Trefort utcai intézmény egyre inkább szűknek bizonyult a fel- adatok ellátására. A hallgatók egy részét, elsősorban a hölgye- ket „áthelyézték” máshová. A Trefort az 1950-es évekig fiú- gimnázium maradt, kizárólag férfi tanárok és tanárjelöltek okí- tottak a falai között. A két világ- háború között innen kikerülő hí- rességek nevét felsorolni is lehe- tetlen, de itt szerezte meg peda-

A Trefort Ágoston Gyakorlógimnázium Bobula János által tervezett épülete ma is korszerű tanintézet

gógiai gyakorlatát például Bay Géza, Erdey-Grúz Tibor, Rényi Zoltán, Szerb Antal, Keresztury Alfréd, Tamássy Zdenkő, Kórodi Dezső, Waldapfel Imre, Hajós András.

György, itt tanult többek között Ignotus Pál, Teller Ede, Schay követően, 1949-ben megroppan-

tották az intézmény tekintélyét. A Trefortot négy évfolyamú ál- talános gimnáziummá alakítot- ták át, megszüntették a tanár- képző intézetet, eltörölték a gyakorlóévet. Az iskola életé- ben a mélypont az 1952–54 kö- zötti időszak volt, amikor épü- letétől is megfosztották, mert a tantermeket a bölcsészkar- nak engedték át. A tanárképzés 1957-ben kezdődhetett meg is- mét. Az iskola életre kelt, és új- ra az ELTE gyakorlógimnázium- ma lett, a hetvenes–nyolcvanas évekre az ország egyik legran- gosabb középiskolája, mely vá- logatott tanári gárdájának kö- szönhetően humán és reál tan- tárgyokban egyaránt kimagas- lóan színvonalas képzést nyújt diákjainak. Tanulóinak minden évben legalább a nyolcvan szá- zaléka sikeres felvételi vizsgát tesz az ország valamelyik fel- sőoktatási intézményébe. 1994- től a Trefort fokozatosan átala- kult hat évfolyamos gimnázium- má, jelenleg évfolyamonként három osztályt indítanak.

A jubileumi programsorozat az iskola épületében a hét végén kétéltű- és hullőbemutatóval folytatódik, majd november 10– 11-én irodalmi, tudománytörté- neti és színelőadásokkal, film- vetítésekkel, sport- és hangver- senyekkel, vetélkedőkkel, sakk- szimultánnal, bélyegkiállítással és tanár-diák találkozóval feje- ződik be.

Devich Márton

Tgy tűnik, porszem került a jól működő gépezetbe. Bár korábban

Színház a bulicizáló mögött

nék. Görgey szerint a magyar színház egyik hibája, hogy a kényszerűen vállalt bemutatók miatt a sikeres előadásokat